

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבִנֵּי נִשָּׂא זְכָאן וְנִטְרֵי פְּקוּדֵי  
 דְּאוּרֵייתָא, כְּדִין אֲרַעָא אֲתַתְּקֶפֶת, וְכֹל חֵידוֹ  
 אֲשַׁתְּכַחַת בֵּהּ. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא שְׂרִיא עַל  
 אֲרַעָא. וְכִדִּין כֹּלָא עֲלָאי וְתַתָּאי בְּחֻדוּהָ. וְכֹד בְּנֵי נִשָּׂא  
 מִחֻבְלָן אֲרַחֲיִיהוּ וְלֹא נִטְרֵי פְּקוּדֵי אוּרֵייתָא וְחֻטָּאן קָמִי  
 מְאֲרִיִּהוֹן, וְכִדִּין כְּבִיכּוֹל דְּחִיין לָהּ לְשְׂכִינְתָּא מְעֻלְמָא  
 וְאֲשַׁתְּאֲרַת אֲרַעָא מִחֻבְלָא. דְּהָא שְׂכִינְתָּא אֲתַדְּחִיָּיא וְלֹא  
 שְׂרִיא עָלָהּ וְכִדִּין אֲתַחֲבֵלֶת. מַאי טַעְמָא אֲתַחֲבֵלֶת. בְּגִין  
 דְּשְׂרִיא רוּחָא אַחְרָא עָלָה דְּמִחֻבְלָא עֲלָמָא. וְעַל דָּא  
 אֲמַרִּינָן דִּישְׂרָאֵל יְהִי עוֹז לְאֱלֹהִים דְּמִקְיָיִמִין עֲלָמָא.  
 אֱלֹהִים דָּא שְׂכִינְתָּא.

וְאִם חֶסֶד וְשָׁלוֹם אֵי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּכַּחוּ חֵיבִין מֵהּ כְּתִיב,  
 (תהלים ו) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים וְגו' מְשׁוּם דְּרִשְׁתָּ  
 הִכִּינוּ לַפְעָמִי. כִּפְפָה נַפְשִׁי בְּסִבַּת חֻמְס וְשִׁנְאָת חֻנָּם. כְּרוּ  
 לְפָנַי שׁוֹחָה וְגו' כְּגוּוּנָא דְּדוֹר הַמַּבּוּל דְּבְּגִין חֻמְס דְּהוֹת  
 בִּינִיִּהוֹן הָוֵה בִּינִיִּהוֹן שִׁנְאָה וְדַבְּבוּ.

יְכוּל אִף בְּאֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל כֵּן. וְהָא תְּנִינָן אֲרַעָא  
 דִּישְׂרָאֵל לָא שְׂרִיא עָלָהּ רוּחָא אַחְרָא וְלֹא מִמְנָא  
 אַחְרָא בַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי. תָּא חֲזִי, דְּאֲרַעָא  
 דִּישְׂרָאֵל הָכִי הוּא דְּלֹא שְׂרִיא עָלָהּ (פד ע"ב) מִמְנָא וְלֹא  
 שְׁלִיחָא אַחְרָא בַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי. אֲבַל

שַׁעֲתָא חֲדָא שְׂרִיא עֲלָה לְחַבְלָא בְּנֵי נִשְׂא. מִנְלָן מִדְּוֹד  
 דְּכַתִּיב, (דברי הימים א כא) וַיֵּרָא דָוִד אֶת מִלְאָךְ יְיָ וַחֲרָבוֹ  
 שְׁלוֹפָה בִּידוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַם וּכְדִין אֶת־חַבְלַת אֲרָעָא.  
 אָמַר רַבִּי אֱלֻעָזָר אֶפְלוּ בְּהֵיָא שַׁעֲתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא הוּא. פְּתִיב הָכָא מִלְאָךְ יְיָ. וְכַתִּיב הָתָם (בראשית

מד) הַמִּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי. וְכַתִּיב (שמות יד) וַיִּסַּע מִלְאָךְ  
 הָאֱלֹהִים. הֵן לְטַב וְהֵן לְבִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט  
 עֲלָה. לְטַב בְּגִין דְּלֹא אֶת־מִסְרָא תַּחֲוֹת שְׂאָר מִמֶּנּוּ, וְכַל  
 דְּיִירִי עֲלֵמָא יְכַסְּפוֹן מִן עוֹבְדֵי־הוּ. לְבִישׁ בְּגִין דְּלֹא יַחְדוֹן  
 אֲנוֹן לְשִׁלְטָאָה עֲלָה. וְאִי תִימָא (ד"א ל"ג לא) וְהָא פְּתִיב,  
 כִּי רִאֲתָה גּוֹיִם בָּאוּ מִקְדָּשְׁךָ וַחֲרִיבוּ בֵּיתָא וְאִי לֹא  
 שְׁלִטִין אֲנוֹן מִמֶּנּוּ לָא אֶת־חָרַב מִקְדָּשָׁא.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב כִּי אֶתְהָ עֲשִׂיתָ וְכַתִּיב עֲשֵׂה יְיָ אֶת אֲשֶׁר  
 זָמַם. תָּא חֲזִי, פְּתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וַהֲנִיָּה  
 נִשְׁחַתָּה. נִשְׁחַתָּה וּדְאִי פְּמָה דְּאֶתְמַר. הָכִי נִמִּי (יונה ג) וַיֵּרָא  
 אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדֶּרֶכָם הֲרָעָה. דִּהָא כְּדִין  
 אֲרָעָא קָרָאת לְעִילָא וְסִלְקָא בְּסִלְקוֹ עֲלָאָה וּמִקְשָׁטָא  
 אֲנַפְהָא. כְּנוֹקְבָא דְּמִקְשָׁטָא לְגַבִּי דְּכוּרָא. הָכִי נִמִּי  
 אֲרָעָא. דִּהָא גְּדִילַת בְּנִין זַכָּאִין לְמִלְכָּא.

וְהָכָא דְּלֹא תָבוּ דְּרָא דְּטוֹפְנָא מַה פְּתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים  
 אֶת הָאָרֶץ וַהֲנִיָּה נִשְׁחַתָּה וְגו' פְּאֶתְתָּא דְּאֶסְתָּאֲבַת

וְאַסְתִּירַת אֲנַפְהָא מִבְּעֵלָהּ. וּבִזְמַנָּא דְאַסְגִּיאוּ חוּבֵי בְּנֵי  
 נֹשָׂא בְּאַתְגָּלִיָּא, אֲרַעָא שְׁוִיתָא אֲנַפְהָא כְּנוֹקְבָא דְלִית לָהּ  
 כְּסוּפָא מְכֻלָּא כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה כב) וְהָאֲרִץ חֲנֻפָה תַּחַת  
 יוֹשְׁבֵיהָ. וְעַל דָּא וִירָא כִּי נִשְׁחַתָּה וְדַאי. מַאי טַעְמָא בְּגִין  
 כִּי הִשְׁחִית כָּל (דף טא ע"ב) בְּשָׂר אֶת דִּרְכּוֹ עַל הָאֲרִץ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָזַל לְגַבִּיָּה דְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן  
 לְקוֹנִיָּא חָמוּי. כִּיּוֹן דְּחָמָא לִיָּה אֶתְקִין לִיָּה תוּפְסִיתָא  
 (ט"א טוּפְסִיסָא) דְּקוּמְרָא בְּמִטּוֹן דְּקוּלְפָּא וִיתִיבוּ. אָמַר לִיָּה  
 חָמוּי אֶפְשָׁר דְּשִׁמְעֵת מֵאַבוּךָ הָאִי דְכָתִיב (איכה ב) עֲשֵׂה יִי  
 אֲשֶׁר זָמַם בְּצַע אֶמְרָתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה מִיָּמֵי קָדָם.

אָמַר לִיָּה הָא אֹיְקָמוּהָ חֲבַרְיָא. בְּצַע אֶמְרָתוֹ, דְּבִזְע  
 פּוֹרְפִירָא דִּילִיָּה. אֲשֶׁר צִוָּה מִיָּמֵי קָדָם, דְּהָא  
 פּוֹרְפִירָא פְּקִיד לָהּ מֵאַנּוּן יוֹמֵי קְדָמָי עֲלָאי, וּבִיּוֹמָא  
 דְּאַתְחַרִּיב בֵּי מְקַדְשָׁא בְּזַע לָהּ. בְּגִין דְּהָאִי פּוֹרְפִירָא אִיְהִי  
 יְקָרָא דִּילִיָּה וְתִקּוּנָא דִּילִיָּה וּבְזַע לִיָּה.

אָמַר לִיָּה עֲשֵׂה יִי אֲשֶׁר זָמַם. וְכִי מַלְכָּא חָשִׁיב (קודם)  
 לְאַבְאָשָׁא לְבִנּוּי עַד לָא יִיתוּן לְמַחְטִי. אָמַר לִיָּה  
 לְמַלְכָּא דְהָוָה לִיָּה מָאן יְקָר, וּבְכָל יוֹמָא הָוָה דְּחִיל עֲלִיָּה  
 דְּלָא יתְבַר וְהָוָה מְסַתְּפַל בֵּיָּה וְתִקִּין בְּעֵינּוּי. לְיוֹמִין אֶתָּא  
 בְּרִיָּה וְאַרְגִּיזוּ לִיָּה לְמַלְכָּא, נָטַל מַלְכָּא הָהוּא מָאן יְקָר  
 וְתִבְר לִיָּה. הֵדָּא הוּא דְכָתִיב עֲשֵׂה יִי אֲשֶׁר זָמַם.

תָּא חֲזִי, מִן יוֹמָא דְאַתְבְּנִי בֵּי מִקְדָּשָׁא הָוּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא מִסְתַּכַּל בֵּיהּ וְחָבִיב עֲלֵיהּ סְגִי וְהוּה דְחִיל  
 עֲלֵייהּ דִּישְׂרָאֵל דִּיחֲטוּן וִיחָרַב בֵּי מִקְדָּשָׁא. וְכֵן בְּכָל  
 זְמַנָּא דִּהוּה אָתִי לְגַבֵּי בֵּי מִקְדָּשָׁא הָוּה לְבִישׁ הַהוּא  
 פּוֹרְפִירָא. לְבַתַּר דְּגָרְמוּ חוּבִין וְאַרְגִּיזוּ קָמִי מִלְכָּא  
 אֲתַחֲרַב בֵּי מִקְדָּשָׁא וּבְזַע הַהוּא פּוֹרְפִירָא (ד"א גריס חבי הוה)  
 פּוֹרְפִירָא וְאֲתַחֲרַב בֵּי מִקְדָּשָׁא) הֵינּוּ דְכָתִיב עֲשֵׂה יְיָ אֲשֶׁר  
 זָמַם.

**בְּצַע אִמְרָתוֹ וְגו'** (האי אמרתו בקדמיתא יתבא בראש אמרה. ודא אתעטרו

עטרא לרישא ואילן נאה לפניו. ואיהי מימי קדם ודאי. וכדין עציבו קמיה בבתי

בְּרַאי וְדַאי וְהֵן (ישעיה לג) אֲרָאֲלֶם צַעְקוֹ חוּצָה. (ישעיה כב) וַיִּקְרָא יְיָ  
 צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא וְגו') הֵינּוּ בְּזְמַנָּא דְאַתְחָרִיב בֵּי  
 מִקְדָּשָׁא. אֲבָל בְּזְמַנָּא אַחְרָא לִית חֲדוּה קָמִי קוּדְשָׁא  
 בְּרִיךְ הוּא כְּזְמַנָּא דְאַתְאֲבִידוּ חֵיבֵי עֲלֵמָא וְאַנּוּן דְאַרְגִּיזוּ  
 קָמִיהּ הָדָא הוּא דְכָתִיב, (משלי יא) וּבִאֲבוֹד רְשָׁעִים רָנָה. וְכֵן  
 בְּכָל דְרָא וְדָרָא דְעֵבִיד דֵּינָא בְּחֵיבֵי עֲלֵמָא. חֲדוּה  
 וְתוֹשְׁבַתָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאִי תִימָא הָא תְּנִינָן דְלִית חֲדוּה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא  
 כַּד אִיהוּ עֵבִיד דֵּינָא בְּחֵיבֵיָא. אֲלֵא תָא חֲזִי,  
 בְּשַׁעְתָּא דְאַתְעֵבִיד דֵּינָא בְּחֵיבֵיָא, חֲדוּן וְתוֹשְׁבַתָּן קָמִיהּ  
 עַל דְאַתְאֲבִידוּ מֵעֲלֵמָא. וְהֵי מִיֵּלֵי כַּד מָטָא הַהוּא זְמַנָּא

(קיג ב, קבא ב) דְּאוּרִיךְ לֹון וְלֹא תֹאבֵן לְגַבִּיּה מַחֻבֵּיּהוּ. אָבֵל  
 אִי אֶתְעֵבִיד בְּהוּ דֵינֹא עַד לֹא מָטֹא זְמַנֵּיּהוּ, (ועד דְּלֹא אֶשְׁתַּלִּים  
 חֻבֵּיּהוּ, כְּמֹא דְאֶתְ אָמֵר, (בראשית טו) כִּי לֹא שְׁלֹם עֶון הָאִמּוּרִי עַד  
 הִנֵּה, כְּדִין לִית חֲדוּה קַמֵּיה וּבֹאִישׁ קַמֵּיה עַל דְּאֶתְאֲבִידוּ.  
 וְאִי תִימָא אִיהוּ עַד לֹא מָטוּ זְמַנֵּיּהוּ אִמָּאִי עֵבִיד בְּהוּ  
 דֵינֹא. אָלֹא אַנּוּן גְּרַמִּין בִּישָׂא לְגַרְמֵיּהוּ. דְּהֵא  
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא עֵבִיד בְּהוּ דֵינֹא עַד לֹא מָטֹא  
 זְמַנֵּיּהוּ. אָלֹא בְּגִין דְּמִשְׁתַּתְּפִי בְּהַדֵּיּהוּ דִּישְׂרָאֵל  
 לְאֲבֹאשָׁא לֹון. וּבְגִין כֶּף עֵבִיד בְּהוּ דֵינֹא וְאוּבִיד לֹון  
 מְעֻלְמָא בְּלֹא זְמַנָּא. וְדֹא הוּא דְּאֲבֹאִישׁ קַמֵּיה. וּבְגִין כֶּף  
 אֶטְבַּע מִצְרָאִי בִימָא. וְאוּבִיד שְׁנֵאִיּהוּן דִּישְׂרָאֵל בִּימֵי  
 יְהוֹשָׁפָט. וְכֹן כְּלָהוּ. דְּהֵא בְּגִינֵיהוּן דִּישְׂרָאֵל אֶתְאֲבִידוּ  
 בְּלֹא זְמַנָּא.

אָבֵל כַּד אֶשְׁתַּלִּים זְמַנָּא דְּאוּרִיךְ לֹון וְלֹא תָבוּ. כְּדִין  
 חֲדוּה וְתוֹשְׁבַחְתָּא קַמֵּיה עַל דְּאֶתְאֲבִידוּ מְעֻלְמָא.  
 בַּר בְּזְמַנָּא דְּאֶתְחָרִיב בִּי מְקוּדְשָׁא. דְּאִף עַל גַּב דְּאֶשְׁתַּלִּים  
 זְמַנָּא דְּלָהוּן דְּאַרְגִּיזוּ קַמֵּיה, לֹא הוּה חֲדוּה קַמֵּיה.  
 וּמַהְהוּא זְמַנָּא לֹא הוּה חֲדוּה לְעִילָא וְתַתָּא:

כִּי לְיָמִים עוֹד שְׁבַעָה אָנֹכִי מִמְטִיר עַל הָאָרֶץ אַרְבַּעִים  
 יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הֵנִי  
 אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה מֵאִי עֵבִידְתֵּיּהוּ. אָלֹא

אַרְבָּעִים יוֹם לְאַלְקָאָה חִיִּיבֵי עֲלָמָא וּכְתִיב, (דברים כד)  
 אַרְבָּעִים יִכְנֹוּ לֹא יוֹסִיף, לְקַבֵּל אַרְבַּע סְטָרֵי עֲלָמָא לְכָל  
 חַד עֲשָׂרָה. בְּגִין דְּבַר נֶשׁ מֵאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלָמָא אֲתַבְרִי.  
 וְעַל דָּא וּמַחֲתִי אֶת כָּל הַיְקוּם. וְאַצְטָרִיךְ אַרְבָּעִים  
 לְאַלְקָאָה וּלְאַתְמַחֵי עֲלָמָא.

רַבִּי יִצְחָק הָוָה שְׂכִיחַ קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר לִיה הָאִי  
 קָרָא (דקאמרי) דְכְתִיב וּתְשַׁחַת הָאָרֶץ (דף טב ע"א) לְפָנַי  
 הָאֱלֹהִים. אִי בְנֵי נֶשָׂא חֲטָאן אַרְעָא בְּמָה. אָמַר לִיה בְּגִין  
 דְכְתִיב כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְרָכֹו כְּמָה דְאַתְמַר.  
 כְּגֹוּנָא דָּא (ויקרא יח) וּתְטַמָּא הָאָרֶץ וְאַפְקוּד עֹנָה עָלֶיהָ.  
 אֲלֹא בְנֵי נֶשָׂא חֲטָאן וְאִי תִימָא אַרְעָא בְּמָה, אֲלֹא עֲקָרָא  
 דְאַרְעָא בְנֵי נֶשָׂא אַנּוּן. וְאַנּוּן מְחַבְּלִין אַרְעָא וְהִיא  
 אֲתַחְבַּלַת. וְקָרָא אוֹכַח דְכְתִיב וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ  
 וְהִנֵּה נִשְׁחַתָּה כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְרָכֹו עַל הָאָרֶץ.  
 תָּא חֲזִי, כָּל חֲטָאוֹי דְבַר נֶשׁ כְּלָהוּ חַבְלוּתָא דִּילִיָּה תְלִיִין  
 בְּתִשׁוּבָה. וְחֲטָאָה דְאוֹשִׁיד זֶרְעָא עַל אַרְעָא וּמְחַבְּלָא  
 אַרְחִיָּה וְאַפִּיק זֶרְעָא עַל אַרְעָא, מְחַבֵּיל לִיה וּמְחַבֵּיל  
 אַרְעָא. וְעָלֶיהָ כְּתִיב, (ירמיה ב) נִכְתַּם עֹנֶיךָ לְפָנַי. וּכְתִיב בֵּיה  
 (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְוֹרֶךְ רָע. בַּר  
 בְּתִשׁוּבָה סִגִּי. וּכְתִיב, (בראשית לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רָע  
 בְּעֵינַי יִי וַיְמִיתֵהוּ יִי וְהָא אֲתַמַּר.

אָמַר לִיה אֲמַאי דָּאִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא בְּמִיא  
וְלֹא בְּאִשָּׁא וְלֹא בְּמַלְאָה אַחֲרָא. אָמַר לִיה רְזָא הוּא

דְּהָא אַנּוּן חֲבִילוֹ אֲרַחֲיִיהוּ בְּגִין דְּמִיִּין עֲלָאִין וּמִיִּין תַּתָּאִין  
לֹא אֶתְחַבְּרוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּדָקָא יְאוּת. וּמֵאֵן אֵלִין מִיִּין  
עֲלָאִין בִּינָה. וּמִיִּין תַּתָּאִין מְלָכוֹת. ה"א עֲלָאָה ה"א  
תַּתָּאָה. וְכַד אַנּוּן מְחַבְּלִין, אֶסְתַּלַּק י"ו דְּהוּא דְּכַר,  
וְאֶשְׁתָּאֵר ה"א בַּה"א (וּמִיִּין בְּמִיִּין. מֵאֵן אַנּוּן דְּחֲבִילוֹ אֲרַחֲיִיהוּ. כְּגוּוֹנָא דָּא מִיִּין

דְּכּוּרִין וְנוֹקְבִי. וְעַל דָּא אֶתְדַּנּוּ בְּמִיא כְּמִיא דְּאַנּוּן חֲבוּ. וּמִיִּין הוּוּ רְתִיחֻן וּפְשֻׁטוּ מִשְׁכָּא מִנְיִיהוּ  
כְּמִה דְּחֲבִילוֹ אֲרַחֲיִיהוּ בְּמִיִּין רְתִיחֻן. דִּינָא לְקַבֵּל דִּינָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב נְבָקְעוּ כָּל  
מַעְיִינֹת תְּהוֹם רַבָּה, הָא מִיִּין תַּתָּאִין. וְאֶרְוּבוֹת הַשָּׁמַיִם  
נִפְתָּחוּ דָּא מִיִּין עֲלָאִין. מִיִּין עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא. וּמִטּוּ לְגַבִּי  
טוּרִין רַבְרָבִן וְאֶשְׁכַּחוּ בִּינֵי טוּרִיא גְרַמִּי בְּנֵי נָשָׂא  
דְּהוּוּ מֵאַנּוּן בְּנֵי טוּפָנָא. וּפְסַעוּ תַּלְתַּת מָאָה פְּסִיעֵן בְּגַרְמָא  
חָדָא. תְּוֹוהוּ. אָמְרוּ הֵיִינוּ דְּאָמְרוּ חֲבַרְנָא דְּאַנּוּן לָא הוּוּ

מִסְתָּפִי מְדִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמִה דְּכְתִיב, (איוב כא)  
וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִפָּנָיו וְדַעַת דְּרַכִּיף לֹא חִפְצָנוּ. מָה  
עֲבָדוּ. הוּוּ סְתִימִין בְּרַגְלֵיהוּ מִבּוּעֵי תְּהוּמָא. וּמִיִּין נְפָקִין  
רְתִיחֻן וְלֹא יִכִּילוּ לְמִיקָם בְּהוּ, עַד דְּהוּוּ נִשְׁמַטִּין וְנִפְלוּ  
בְּאַרְעָא וּמִיִּיתִין:

וַיּוֹלֵד נַח שְׁלֹשָׁה בָּנִים וְגו'. אָמַר רַבִּי חֲזִיא לְרַבִּי יְהוּדָה

תָּא וְאִימָא לָךְ מְלִי דְשִׁמְעָנָא בְּהַאי. מְתַל לְבַר לְבַר נִשׁ  
 דְּאֵעִיל לְנוֹקְבָא דְמַעְרִיא <sup>(ד"א</sup> אִיבָא דְמַעְהָא) בְּזִמְנָא  
 חַדָּא. וְנִפְקִי תֵרִין אוּ תִלְתָּא בְּנִין. <sup>(כַּל)</sup> חַד מִתְפַּרְשָׁא  
 מֵאַחֲרָא בְּאַרְחוּי בְּעוּבְדוּי. דָּא זַכָּאָה וְדָא חֵיִיבָא וְדָא  
 בִּינוּנִי. אוּף הָכָא נְמִי תִלְת קְטֵרִי דְרוּחָא אֶזְלִין וְשִׁטְאן  
 וְאַתְכְּלִילִן בְּתִלְת עֲלָמִין.

תָּא חֲזִי, נִשְׁמַתָּא נִפְקָאֵת וְאַעִיל בֵּין טוּרִי פְרוּדָא  
 וְאַתְחַבֵּר רוּחָא בְּנִשְׁמַתָּא. נְחִית לְתַתָּא אֶתְחַבֵּר נִפְשׁ  
 בְּרוּחַ וְכִלְהוּ <sup>(אֶזְלִי ד"א</sup> נְחִתִּין) וּמִתְחַבְּרִין דָּא עִם דָּא. אֲמַר  
 רַבִּי יְהוּדָה נִפְשׁ וְרוּחַ כְּלִילִן דָּא עִם דָּא. נִשְׁמַתָּא שְׂרִיא  
 בְּאַרְחוּי דְבַר נִשׁ. <sup>(וְדָאִי)</sup> וְהִיא מְדוּרָא טְמִירָא דְלֹא אֶתִּידַע  
 אֶתְרָהָא.

אַתָּא בַר נִשׁ לְאַתְדַּכְּאָה, מְסִייעִין לִיה בְּנִשְׁמַתָּא  
 קְדִישָׁא וְדַכָּאן לִיה וּמְקַדְשִׁין לִיה וְאַקְרִי קְדוּשׁ.  
 לָא זָכָה וְלֹא אֶתִי לְאַתְדַּכְּאָה, תֵּרִין דְרַגִּין פְּתִיחִין דְאַנוּן  
 נַפְ"שׁ וְרוּ"חַ בֵּיה. נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא לִית בֵּיה <sup>(סִינְעָא דְלַעִילָא וְדָא</sup>  
<sup>כַּפּוּם אֶרְחִיָּה).</sup> וְלֹא עוּד אֶלָּא דָּאִי יִסְתָּאב מְסַאֲבִין לִיה.  
 וְסִינְעָא דְלַעִילָא אַעֲדִיו מִינֵיה. מְכָאן וְלַהֲלָאָה כָּל חַד  
 לְפּוּם אֶרְחִיָּה.

### תּוֹסַפְתָּא

קְטוּרִי רְמָאִי, דְקַסְטוּרִי דְהוּסְטְרָא <sup>(ס"א</sup> דְהַהוּא סְטְרָא) אַנן פְּתִיחִין עֵינִין  
 פְּתִיחִין אוּדְנִין. קַל מִן קַלְיָא נְחִית מְעִילָא לְתַתָּא. מְתַבֵּר טוּרִין  
 וְטַנְרִין. מָאן אַנּוּן דְחַמָּאן וְלֹא חַמָּאן. אֲטִימִין אוּדְנִין. סְתִימִין עֵינִין. לָא



חֲמָאן וְלֹא שָׁמְעִין לָא יְדַעִין בְּסִכְלַתְנֹנּוּ, חַד דְּכִלְיָלָא בְּתַרִּין בְּגוּוּיָהּוּ.  
דְּחִיִּין לֵיהּ לְבַר.

אֲנֹן מִתְדַבְּקֹן בֵּין (ס"א ביה) בְּאֲנֹן תְּרִי, חַד אֹמְנָא דְאֹמְנָא לָא שְׂרִיא  
(ס"א שְׁוִינִן) בְּגוּוּיָהּוּ. לָא עֲאֲלִין בֵּין סְפָרֵי קִדְשִׁין. כָּל אֲנֹן דְאֹמְנָא  
דָּא לָא (דף טב ע"ב) שְׂרִיא בְּגוּוּיָהּוּ לָא אֲכַתְבוּ בְּסְפָרֵי דְכִרְנִיָּא אֲתַמְחֹן  
מִסְפָּרָא דְחִי כְּמָא דָּאֵת אָמַר (תהלים ט) יִמְחוּ מִסְפָּר חַיִּים וְעַם צְדִיקִים  
אֵל יִכְתְּבוּ.

ווי לון פד יפקון מהאי עלמא ווי לון (לחיייהון). מאן יתבע לון פד יתמסרון  
בידא דדומה ויתוקדון בנורא דדליק ולא יפקון מניה בר בריש ירחי  
ושבתי כמא דאת אמר, (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת  
בשבטו יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יי. לבתר פרוזא דבסטר  
צפון אכריו עלייהו ואמר (תהלים ט) ישובו רשעים לשאולה וגו'. כמה  
חבילי טריקין אתכנשו עלייהו בארבע סטרין. אשא מלהטא בגי פן  
הנבם.

תלת זמנין ביומא מתפקדון (ס"א מתוקדון). ולא עוד אלא בזמנא דישראל  
אתיבו בקול רם אמן יהא שמיה רבא מברך, קודשא בריך הוא  
אתמלי רחמין וחייס על כלא. ורמיז למלאכא דממנא על תרעי דגיהנם  
סמריאל שמיה ותלת מפתחן בידיה ופתח תלת תרעין דבסטר מדברא  
וחמאן נהורא דהאי עלמא. אתא תננא דנורא וסתים אורחין.

כדין תלת ממנן דתחות ידיהו תלת מגרופין מנשבון בידיהו ואתיבו  
תננא לאתרייהו ורווחין לון שעטא ופלגות שעטא. ולבתר תייבין  
לאשייהו. וכן תלת זמנין ביומא ובכל זמנין דאמרי ישראל אמן יהא  
שמיה רבא מברך וכו' אנו רווחין לון. זכאין אנו צדיקיא דאורחיהון  
מנהרא בההוא עלמא לכל סטרין כמא דאת אמר, (משלי ד) ואורח צדיקים  
כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום (עד כאן לשון התוספתא):

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בִּגְיֵהֲנָם אֵית מְדוּרִין עַל מְדוּרִין תְּנִינִין  
תְּלִיתָאִין עַד שְׁבַע. וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא. וּזְכָאִין

אֲנֹן צְדִיקָיָא דְאֲנֹן מִסְתַּמְרִין מִחוּבֵי חַיִּיבֵיָא וְלֹא אֲזִיל  
 בְּאַרְחֵיהּ וְלֹא מִסְתַּאֲבֵי בְהוּ. וְכָל מֵאן דְאִסְתַּאֲבַב כַּד אֲזִיל  
 לְהֵהוּא עֲלֵמָא, נַחֲתִית לְגִיְהֵנָם. וְנַחֲתִית עַד מְדוֹרָא תַתָּאָה.  
 וְתִרִין מְדוֹרִין אֲנֹן דְסִמִּיכִין דָּא עִם דָּא שְׂאוּל וְאַבְדוֹן.  
 מֵאן דְנַחֲתִית לְשְׂאוּל דְיִינִין לִיהַ תַּמָּן וּמִקְבֵּל  
 עֲנִשִּׂיהַ וּסְלִיקוּ לִיהַ לְמְדוֹרָא אַחְרָא עֲלָאָה. וְכֵן דְרָגָא  
 בְּתַר דְרָגָא עַד דְאֲנֹן סִלְקִין לִיהַ. אֲבָל מֵאן דְנַחֲתִית  
 לְאַבְדוֹן לֹא סִלְקִין לִיהַ לְעֵלְמִין. וּבְגִין כֶּף אַקְרִי אַבְדוֹן  
 דְהֵא אַבִּיד הוּא מְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי נַח זַכָּאָה, הָוּה אַתְרֵי בְבִנֵי דְרִיָּה וְלֹא הָוּוּ שְׁמַעֵי  
 לִיהַ. עַד דְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵייתִי עֲלֵיהּ דִּינָא  
 דְגִיְהֵנָם. מֵאֵי דִינָא דְגִיְהֵנָם אֲשָׁא וְתִלְגָּא. מֵיָּא וְאַשָׁא.  
 דָּא צְנִינָא וְדָא רְתִיחָא. וְכִלְהוּ בְדִינָא דְגִיְהֵנָם אַתְדָּנוּ  
 וְאַתְאֲבִידוּ מֵעֲלֵמָא. וּלְבַתַּר אַתְקֵיִים עֲלֵמָא כְּדָקָא חֲזִי  
 לִיהַ. וְעָאֵל נַח בְּתַבָּה וְאַעִיל בְּהַ כָּל זִינָא וְזִינָא <sup>(ד"א</sup>  
 מְבַרִיין) דְעֲלֵמָא. וְדָאֵי נַח עֵץ עוֹשֶׂה פְרִי הָוּה. וְנִפְקוּ מִן  
 תַּבָּה כָּל זִינֵי עֲלֵמָא כְּגוֹוְנָא דְלְעִילָא.

תָּא חֲזִי, כַּד הָאֵי עֵץ עוֹשֶׂה פְרִי אַתְחַבֵּר בְּעֵץ פְרִי כָּל  
 אֲנֹן זִינִין דְלְעִילָא חִיוּן רַבְרָבִין וְזוּעִירִין וְכַמָּה זִינִין  
 וְכָל חַד לְזִינִיהַ כְּמָא דְאֵתְ אֵמֵר, <sup>(תהלים קד)</sup> חִיוֹת קִטְנוֹת עִם  
 גְּדוֹלוֹת. כְּגוֹוְנָא דָּא נַח בְּתַבָּה. וְכִלְהוּ נִפְקוּ מִן תִּיבּוֹתָא

וְאֶת־קַיִים עֲלָמָא פְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ נֹחַ אִישׁ  
הָאֲדָמָה אֶקְרִי. נֹחַ אִישׁ צַדִּיק אֶקְרִי וְהָא אֹיְקָמוּהָ.  
רַבִּי חֵיִיא אָמַר תְּלַת מָאָה שָׁנִין עַד לָא אָתִי טוֹפְנָא הָוָה  
נֹחַ אֶתְרִי בְּהוּ עַל עוֹבְדֵיהוֹן וְלֹא הָוּוּ שְׁמַעִין לֵיהּ.  
עַד דְּקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשָׁלִים זְמַנָּא דְּאוּרִיךְ לֹון  
וְאֶתְאַבִּידוּ מֵעֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב לַעִילָא וַיְהִי כִּי הִחַל הָאָדָם לָרוֹב עַל  
פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יִלְדוּ לָהֶם. וְהוּוּ אֶזְלִין עַרְטִילָאִין  
לַעִינֵיהוֹן דְּכָלָא. מַה פְּתִיב, (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים  
אֶת בָּנוֹת הָאָדָם וְגו'. וְדָא הָוָה יְסוּדָא וְעַקְרָא לְמִיגַד  
בְּחוּבֵיהוֹן עַד דְּגָרִים לֹון לְאַשְׁתַּצָּאָה מֵעֲלָמָא. וּבְגִין כֶּךָ  
אֶתְמַשְׁכָּאן בְּתַר יֵצֵר הָרַע וּבְגִזְעוּי וְשִׁרְשׁוּי. וְדָחוּ  
מִהֵימְנוּתָא קְדִישָׁא מִבִּינֵיהוּ. וְאֶסְתַּאֲבוּ (נ"א וְאֵיִתְאַבִּידוּ) כְּמַה  
דְּאֶתְמַר. בְּגִין כֶּךָ קִץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנֵי, לְאַלְפָּא  
קְטִיגוּרִיא עֲלֵיהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ קִץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנֵי.

השלמה מזהה שמטות (סימן י)

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר זַכָּאָה חוֹלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּקוֹדְשָׁא  
בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעִי בְּהוֹן וַיְהִיב לְהוֹן אוּרִיִּיתָא קְדִישָׁא  
וְאֶזְהַר לֹון וַיְהִיב לֹון עֵיטָא לְאַסְתַּמְרָא מֵעִילָא וְתָתָא בְּגִין  
דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ בְּרִיךְ קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאֵינּוֹן יַדְעֵי

לְדַחֵיָא מִנִּיֵּהוּ כָּל מְקַטְרָגִין וְכָל קַסְטִירִין בְּגִין דִּיהוֹן  
 חוֹלְקָא דְעַדְבֵיהּ וְאַחֲסַנְתֵיהּ כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (דְּבָרִים ל"ב) כִּי  
 חָלַק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

תָּא חֲזִי בְיוֹמָא דְרָאֵשׁ הַשָּׁנָה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְתִיב  
 בְּדִינָא עַל עֲלָמָא וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא יְתִיב בְּחוֹשְׁבָנָא  
 וְלֹא אִית מָאן דְלֹא עָאֵל בְּחוֹשְׁבָנָא וְסַפְרִין דְחִיִּין וּמַתִּין  
 פְּתִיחֵן בְּתַהוּא יוֹמָא וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגִין דְאַתְרָעִי  
 בְּהוּ יְהֵב לוֹן עֵיטָא לְאַשְׁתְּזָבָא מְכָל קַטְרוּגִין דְלַעִילָא  
 דְאִינוּן אַתְמָנֵן וְכֵן בְּכָל זְמָנָא דְדִינָא שְׂרִיָא עַל עֲלָמָא.  
 בְּהַאי יוֹמָא אֲזַדְמָנֵן יִשְׂרָאֵל לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי עָלֵיהּ וּבְמָה  
 בְּשׁוֹפָר. דְהָא קָלָא דְנַפְיָק סָלִיק לְעִילָא וְאַתְעַר שׁוֹפָר  
 דְלַעִילָא כְּדִין (וּמַתְעַר) אַתְעַרוּ רַחֲמֵי מֵאַתְרֵיהּ וְקוּדְשָׁא  
 בְרִיךְ הוּא קָם מְכוּרְסֵיָא דְדִינָא וְיְתִיב בְּכוּרְסֵיָא דְרַחֲמֵי  
 וְרַחֲמֵי עָלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל וְלֹא אַתְיֵיהִיב רֶשׁוּ לְמַקְטְרָגָא.

וְיִשְׂרָאֵל יְתִיב קָמֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּתִיּוּבְתָא וְתַקְעֵי  
 שׁוֹפָר (וּמַתְעַר) וְאַתְעַרוּ רַחֲמֵי דְהָא הַהוּא קָלָא  
 דְנַפְיָק אַתְעָרוּתָא דְרַחֲמֵי אִיהוּ וּכְדִין דְלְטוּרָא לָא יְכִיל  
 לְקִיָּמָא קָמֵי כּוּרְסֵיָא דְרַחֲמֵי דְהָא לָא אֲתִי מִתְהוּא  
 סְטָרָא וְלֹא אַשְׁתַּכַּח קְטִיגוּרֵיָא.

בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי דְאִיהוּ חֲתִימָא דְדִינָא וְקִיָּמֵי יִשְׂרָאֵל  
 בְּקַדוּשְׁתָּא דְמַרְיָהּ בְּתַהוּא יוֹמָא בְּגִין דְלֹא

יִקְרַב דְּלִטּוֹרָא לְמִקְדָּשָׁא יְהִיבִין לִיה שְׁעִיר דְּאֲתֵי מִסְטָרָא  
 דְּרוּחָא מְסֻאָבָא וְהוּא מְסֻאָבָא וְרוּחַ מְסֻאָבָא אֲתַהֲנִי בֵּיה  
 (וְדוּא) הוּא אֲתַעְסֵק בֵּיה וְלֹא אֲתִקְרַב לְמִקְדָּשָׁא לְסֻאָבָא  
 (מְסֻאָבָא) וּכְדִין אֲנַפִּין נְהִירִין וַיִּשְׂרָאֵל מִשְׁתַּזְבִּין מִנִּיה.

בְּזִמְנָא אַחְרָא כַּד סָגִי (סָגִיין) חוּבֵי בְנֵי נֶשָׂא הָאֵי דְּלִטּוֹרָא  
 בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא אֲתַעַר עַל חוּבֵי עֲלָמָא כְּדִין  
 אִיהוּ אֲתֵי וְאֲשַׁתְּכַח דְּלִטּוֹרָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא  
 וַיִּסְתָּאֵב מִקְדָּשָׁא וְכָל אֲנַפִּין עֲצִיבִין וְדִינָא אֲשַׁתְּכַח וְעַל  
 דָּא (בְּרֵאשִׁית ו') קִץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי, בָּא לְפָנַי וְדָאֵי  
 לְמַתְבַּע חוּבֵי עֲלָמָא בְּגִין דְּאִינוּן גְּרָמוּ: (עד כאן מזהה שמטות)

(אֲחֻרָנָא לְמַלְחָה קְדָמָאָה קִץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי, בָּא לְפָנַי וְדָאֵי בְּגִין דְּאִינוּן גְּרָמוּ). רַבִּי  
 יְהוּדָה פָּתַח (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצֵּי וּמַדַּת יְמֵי מָה הִיא  
 אֲדַעָה מָה חֲדַל אָנִי. אָמַר (לעיל ג' א) יְהוּדָה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא, תִּרִין קִצִּין אֲנוּן, חַד לִימִינָא וְחַד לְשִׁמְאֵלָא, וְאֲנוּן  
 תִּרִין אֲוֹרְחִין לְמִיָּהוּ בְּהוּ בְנֵי נֶשָׂא לְהֵהוּא עֲלָמָא.

קִץ לִימִינָא דְּכְתִיב, (דניאל יב) לְקִץ הַיָּמִין, וְקִץ לְשִׁמְאֵלָא  
 דְּכְתִיב, (איוב כח) קִץ שָׁם לַחֲשָׁךְ וְלִכְלַ תְּכַלִּית הוּא

חֻקְרָא (אָבֹן אוּפֵל וְצִלְמוֹת. מֵאֵי וְלִכְלַ תְּכַלִּית הוּא חֻקְרָא, מֵאֵן הוּא חֻקְרָא. אֵלָא הָהוּא קִץ  
 לְשִׁמְאֵלָא דְּמַחֲשִׁיף אֲפִיהוּן דְּבְרִייתָא) מֵאֵי וְלִכְלַ תְּכַלִּית, בְּזִמְנָא דְּדִינָא  
 שְׂרִיא עַל עֲלָמָא לְשִׁיזָאָה אָבֹן אוּפֵל וְצִלְמוֹת. קִץ שָׁם  
 לַחֲשָׁךְ. דָּא מְלֵאךְ הַמּוֹת, דָּא נַחֲשׁ, קִץ כָּל בָּשָׂר, קִץ שָׁם

לְחֶשֶׁךְ, דְּהָא מִסְטָרָא דְהַתּוֹכָא דְדַהֲבָא קֶאֱתִי. וְלִכְל  
 תַּכְלִית בְּזִמְנָא דְדִינָא שְׁרִיָא עַל עֲלָמָא הוּא חוֹקֵר לְמַהוּי  
 קְטִיגוֹרִיא לְעֲלָמָא לְאַחֲשָׁכָא אֲפִיּהוֹן דְּבְרִייתָא וְכוּ'. (דף טג  
 ע"א)

אֵמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַנְיָאֵל וְאַתָּה לֵךְ לְקִין  
 וְתַנּוּחַ. אֵמַר לִיָּה מְנוּחָה בְּהַאי עֲלָמָא אוֹ בְּהַהוּא  
 עֲלָמָא, אֵמַר לִיָּה בְּהַהוּא עֲלָמָא כְּמָא דְאַתָּה אֵמַר יְנוּחוּ  
 עַל מְשַׁכְּבוֹתֵם. (דניאל יב) (וְתַעֲמוּד לְגוֹרְלָךְ לְקִין הַיְמִין. אֵמַר לִיָּה לְאֵן אַתָּר דְּהָא

לֹא יִדְעָנָא מַה יְהֵא עֲלֵי בְּהַהוּא עֲלָמָא. אֵמַר לִיָּה וְתַנּוּחַ). אֵמַר לִיָּה בְּזִמְנָא  
 דִּיקוּמוּן מַעֲפָרָא אֵיקוּם בִּינֵייהוּ אוֹ לָאו. אֵמַר לִיָּה  
 וְתַעֲמַד. אֵמַר לִיָּה הָא יִדְעָנָא דִּי יְקוּמוּן כְּתוּת כְּתוּת,  
 מְנַהוֹן דְּזַכָּאֵי קְשׁוּט וּמְנַהוֹן דְּחִיבֵי עֲלָמָא, וְלֹא יִדְעָנָא  
 עִם מָאן מְנַהוֹן אֵיקוּם. אֵמַר לִיָּה לְגוֹרְלָךְ. אֵמַר לִיָּה הָא  
 אֲמַרְתָּ וְאַתָּה לֵךְ לְקִין. אֵית קִין לִיְמִינָא וְאֵית קִין  
 לְשְׂמָאלָא, וְלֹא יִדְעָנָא לְאֵן קִין. לְקִין הַיְמִין אוֹ לְקִין  
 הַיְמִים. אֵמַר לִיָּה לְקִין הַיְמִין.

אוּף הָכָא דָּוִד אֵמַר לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (תהלים לט)  
 הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצִּי. מָה אֵיהוּ חוּלְק עֲדָבִי. וְלֹא נַח  
 דְּעַתִּיָּה עַד דְּאַתְּבֶשֶׁר דִּיהוּי לִיְמִינָא דְכְּתִיב, (תהלים קי) שֵׁב  
 לִיְמִינִי. תָּא חַזִּי, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵמַר לִיָּה לְנַח  
 קִין כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנֵי. מָאן אֵיהוּ. דָּא קִין דְּאַחֲשָׁךְ אֲפִיּהוּ

דְּבַר־יִתָּא דְאִיהוּ קִץ כָּל בֶּשֶׁר בָּא לְפָנַי. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא  
 חֵיבֵי עֲלָמָא מְקַדִּימִין לֵיהּ וּמְשַׁכְּן לֵיהּ עַל־יְהוּ לְאֶחְשָׁכָא  
 לֹון. דְּכִיּוֹן דִּיהֵבֵי לֵיהּ רְשׁוּתָא נָטִיל נְשַׁמְתָּא. וְלֹא נָטִיל  
 עַד דִּיהֵבֵי לֵיהּ רְשׁוּתָא. וְעַל דָּא בָּא לְפָנַי לְמִיטִל רְשׁוּ  
 לְאֶחְשָׁכָא אֲפִי־הוּ דְבַנֵּי עֲלָמָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ וְהַנְּנִי מְשַׁחִיתֶם  
 אֶת הָאָרֶץ. וְעַל דָּא עֵשָׂה לָךְ תִּבְתַּת עֲצֵי גּוֹפֶר בְּגִין  
 לְאַשְׁתַּזְבָּא וְלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֶךָ.

תָּא חֲזִי, תְּנִינָן בּוֹזְמָנָא דְמוֹתָא אִית בְּמִתָּא אוּ בְעֲלָמָא  
 דְּאֲתִי־יְהִיב רְשׁוּ לְמִלְאָךְ הַמּוֹת לְחַבְלָא). לָא  
 יִתְחַזִּי בַר נֶשׁ בְּשׁוּקָא. בְּגִין דְּאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְמַחְבְּלָא  
 לְחַבְלָא כְּלָא. בְּגִינֵי כֶּךָ אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי  
 לָךְ לְאַסְתְּמָרָא וְלֹא תְחַזִּי גְרַמְךָ קַמִּי דְמַחְבְּלָא דְלֹא  
 יִשְׁלוּט עֲלֶךָ.

וְאִי תִימָא מָאן יְהִיב הָכָא מַחְבְּלָא. דְּהָא מִיִּין הוּוּ  
 וְאַתְגַּבְּרוּ. תָּא חֲזִי, לִית לָךְ דִּינָא בְּעֲלָמָא אוּ פַד  
 אֲתַמְחִי אוּ פַד אֲתַמְסֵר עֲלָמָא בְּדִינָא, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח  
 הֵהוּא מַחְבְּלָא דְאֻזִּיל בְּגוּ אַנּוּן דִּינִין דְּאֲתַעְבִּידוּ בְּעֲלָמָא.  
 אוּף הָכִי הָכָא טוֹפְנָא הוּוּ, וּמַחְבְּלָא אֻזִּיל בְּגוּ טוֹפְנָא.  
 וְאִיהוּ אֶקְרִי הָכִי דְאֲתַכְּלִיל בְּשַׁמָּא דָּא. וְעַל דָּא אָמַר  
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַח לְטַמְרָא גְרַמִּיהּ וְלֹא יִתְחַזִּי  
 בְּעֲלָמָא.

וְאִי תִימָא הָאִי תִיבּוּתָא אֲתַחְזִי בְּגוּ הָאִי עֲלָמָא וּמְחַבְּלָא  
 אָזִיל בְּגִוּוּיָהּ. כָּל זְמַנָּא דִּלָּא יִתְחַזִּי אֲפִי דְבַר נָשׁ  
 קָמִי מְחַבְּלָא לָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ. מְנַלָּן מִמְצָרִים  
 דְּכַתִּיב, (שמות יב) וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד  
 בֶּקֶר. מֵאִי טַעְמָא בְּגִין דְּאִיהוּ אֲשַׁתְּכַח וְיְכִיל הוּא לְחַבְּלָא.  
 וְלֹא אֲצַטְרִיךְ לְאַתְחַזְּאָה קָמִיָּה. בְּגִין כֶּף הָוָה גָּנִיו נַח וְכָל  
 אַנּוּן דְּעַמִּיָּה בְּתִיבּוּתָא. וּמְחַבְּלָא לָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה  
 עֲלֵיהּ:

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזִיל בְּאַרְחָא. אֲעָרַע בְּהַנִּי טוּרִי  
 דְּקַרְדוּ, חֲמוּ רְשִׁימִין בְּקִיעִין בְּאַרְחָא דְּהוּוּ מִן יוֹמִי  
 דְּטוּפְנָא. אָמַר לִיה רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי בְּקִיעִין דְּהוּוּ  
 מִיּוֹמִי דְּטוּפְנָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁבִיק לֹון לְדָרִי דְרִין  
 בְּגִין דִּלָּא יִתְמַחִי חוּבִיָּהוּן דְּרְשִׁיעֵיָא קָמִיָּה.

דְּכַךְ אֲרַחֲוִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְזַכָּאִין דְּעַבְדִּין  
 רְעוּתִיָּה, בְּעֵי דִּידְכָרוֹן לְהוּ לְעִילָא וְתַתָּא וְלֹא  
 יִתְנַשִּׁי הוּכְרַנִּיָּהוּן לְדָרִי דְרִין לְטַב. כְּגִוּוּנָא דָּא לְרְשִׁיעֵיָא  
 דִּלָּא עַבְדִּין רְעוּתִיָּה, בְּגִין דִּלָּא יִתְנַשִּׁי חוּבִיָּהוּ וְלֹא דְכָרָא  
 עֲנֻשִׁיָּהוּ וְדְכָרַנִּיָּהוּן לְבִישׁ לְדָרִי דְרִין. הֵינּוּ דְכַתִּיב, (ירמיה  
 ב) נִכְתַּם עוֹנֶךָ לְפָנַי וְגו'.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר (ישעיה י) צַהֲלִי קוֹלְךָ בַּת גְּלִים  
 הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה עֲנִיָּה עֲנֹתוֹת. הָאִי קָרָא אוּקְמוּנָה



חֲבָרְיָא. אֲבָל הָאִי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֶתְמַר. צִהְלִי  
 קוֹלְךָ בֵּת גְּלִים, בְּרִיתִיהָ דְאֲבָרְהָם אָבִינוּ הָכִי אוּקְמוּנָה בֵּת  
 גְּלִים כְּדִכְתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) גַּל נְעוּל. גְּלִים אַנּוּן נְהוּרִין  
 דְּמִתְכַּנְּשִׁי וְאֲזִילִי וְעָאֲלִין לְגוּוּהָ וּמִלִּיִּין לָהּ כְּדִכְתִּיב, (שִׁיר  
 הַשִּׁירִים ד) שְׁלַחֲךָ פְּרָדִים רְמוּנִים.

הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה כְּמָא דְאֵת אִמֶּר (אִיּוֹב ד) לִישׁ אוּבַד מִבְּלִי  
 טָרְף. לִישׁ דְּכַר. לִישָׁה נוּקְבָא. אִמַּאי אֶקְרִי  
 לִישׁ, אִי מְשׁוּם (מִשְׁלִי ל) דְּכְתִיב לִישׁ גְּבוּר בְּבִהְמָה, אוּ  
 מְשׁוּם דְּכְתִיב לִישׁ אוּבַד מִבְּלִי טָרְף. אֶלָּא כְּלָא אִיהוּ לִישׁ  
 גְּבוּרָה תַתָּאָה וּדְאֵתִי מִגְּבוּרָה עֲלָאָה. לִישׁ אוּבַד מִבְּלִי  
 טָרְף, בְּשַׁעֲתָא דְאַנּוּן נְחָלִין מִסְתַּלְקִין וְלָא עָאֲלִין לְגוּוּהָ,  
 כְּדִין אֶתְקַרִי לִישָׁה דְאֲבִידַת מִבְּלִי טָרְף. דְּכְתִיב לִישׁ  
 אוּבַד מִבְּלִי (דף סג ע"ב) טָרְף וּבְנֵי לָבִיא יִתְפָּרְדּוּ.

וּמָה דְאִמֶּר לִישָׁה הֵיִינוּ עֲנִיָּה עֲנָתוֹת מִסְכְּנָא דְמִסְכְּנוֹתָא  
 כְּמָא דְאֵת אִמֶּר, (יִרְמִיָּה א) מִן הַפְּהֻנִים אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת  
 וּכְתִיב, (מַלְכִים א ב) עֲנָתוֹת לָךְ עַל שְׁדִיךְ. מַאי אִירִיא. אֶלָּא  
 כָּל זְמָנָא דְדוּד מְלָפָא הוּוּה קִיִּים, אִסְתַּלַּק אָבִיתָר  
 בַּעֲוִיתָרָא וּבְכֻלָּא. לְבַתָּר אִמֶּר לִיָּה שְׁלֵמָה עֲנָתוֹת לָךְ עַל  
 שְׁדִיךְ.

אִמַּאי קָרִי לִיָּה שְׁלֵמָה הָכִי. אֶלָּא אִמֶּר לִיָּה בְיוֹמָךְ הוּוּה  
 אָבָא בְּמִסְכְּנוֹ וְהַשְׁתָּא לָךְ עַל שְׁדִיךְ. הַשְׁתָּא אִית

לֹאמַר אֲמַאי אֶקְרִי אֲבִיָּתֶר עֲנֹתוֹת. אִי תִימָא דְהוּה מִן  
 עֲנֹתוֹת, הָא תְּנִינָן דְּכֹתִיב, (שמואל א כב) וַיִּמְלֹט בֵּן אֶחָד  
 לְאַחִימֶלֶךְ בֶּן אַחִיטוֹב וּשְׁמוֹ אֲבִיָּתֶר. וְהוּא מְנוּב הוּה,  
 דְּהָא נׁוב עִיר הַפְּהֵנִים הוּה. וְאַף עַל פִּי דְאָמְרוּ דְהִיא נׁוב  
 הִיא עֲנֹתוֹת וְאֲמַאי לָהּ אֶקְרִי עֲנֹתוֹת בְּגִין דְּנַחְתַּת לְמִסְכְּנׁוֹ  
 וְאֶתְאַבִּיד קֶרְתָּא עַל יְדָא דְשָׂאוּל וְאֶתְאַבִּידוּ פְּהֵנֵי. אֶלָּא  
 עֲנֹתוֹת פְּפֹר הוּה, וְלֹא הוּא נׁוב, וְעַל דָּא קְרִי לִיה אֲבִיָּתֶר  
 עֲנֹתוֹת, בְּגִין דְאָמַר (מלכים א ב) וְכִי הִתְעַנִּית בְּכָל אֲשֶׁר  
 הִתְעַנָּה אָבִי. וּמִקֶּרְתָּא דְנוּב הוּה, וְעַל מִסְכְּנׁוֹ דְדוּד דְהוּה  
 בְּיוֹמוֹי אֶקְרִי לִיה הַכִּי.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא בְּמִסְכְּנוֹתָא הוּה עֲלֵמָא מִיוֹמָא דְעֵבֶר  
 אָדָם עַל פְּקוּדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְאָתָא נַח  
 וְקָרִיב קָרְבָן וְאֶתְיִישַׁב עֲלֵמָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לָא אֶתְיִישַׁב  
 עֲלֵמָא וְלֹא נִפְקָא אֶרְעָא מְזוּהֵמָא דְנַחֲשׁ עַד דְקִיִּימוּ  
 יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי וְאֶתְאַחִידוּ בְּאֵילָנָא דְחֵיִי כְּדִין  
 אֶתְיִישַׁב עֲלֵמָא.

וְאֶלְמָלָא דְהִדְרוּ יִשְׂרָאֵל וְחָאבוּ קַמִּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא לָא הוּוּ מִתִּין לְעֲלֵמִין. דְּהָא אֶתְפַּסֵּק  
 מְנַיְיהוּ זוּהֵמָא דְנַחֲשׁ. פִּיּוֹן דְחָבוּ כְּדִין אֶתְבְּרוּ אַנּוּן לוּחֵי  
 קְדָמָי, דְהוּוּ בְּהוּ חִירוּ דְכָלָא. חִירוּ דְהָהוּא נַחֲשׁ דְאִיהוּ  
 קִץ כָּל בְּשָׂר. וְכַד קָמוּ לִיּוֹאֵי לְקַטְלָא קַטְלָא, כְּדִין אֶתְעַר

חַוִּיא בִּישָׂא וְהוּהּ אָזִיל קַמֵּייהוּ וְלֹא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ,  
 בְּגִין דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל מְזֻדְרָזִין כְּלָהוּ בְּחִגְרֵוּ מְזִינָן וְלֹא יִכִּיל  
 הֵהוּא נָחֵשׁ לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ. וְכִיּוֹן דְּאָמַר לְמֹשֶׁה (שְׁמוֹת לג)  
 וְעַתָּה הוֹרֵד עֲדִיךָ מֵעֲלֶיךָ, אֲתִיּוּב רְשׁוֹ לְהֵאֵי נָחֵשׁ  
 לְשַׁלְטָאָה עֲלֵייהוּ.

תָּא חַוִּי, מַה כְּתִיב, (שְׁמוֹת לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת  
 עֲדֵים מֵהַר חֶרֶב. וַיִּתְנַצְּלוּ וַיִּנְצְלוּ מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלֹא  
 וַיִּתְנַצְּלוּ עַל יְדֵא דְאַחְרָא בְּגִין דְּאֲתִיּוּב רְשׁוֹ לְנָחֵשׁ  
 לְשַׁלְטָאָה. אֶת עֲדֵים מֵהַר חֶרֶב דְּקִבְלוּ מִטּוֹרָא דְּחֶרֶב כַּד  
 אֲתִיּוּב אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי חַיִּיא נַח דְּהוּהּ צַדִּיק אֲמַאי לָא הוּהּ בְּטִיל  
 מוֹתָא מֵעֲלָמָא. אֶלֹא בְּגִין דְּעַד לָא סִלְקַת זִוְהָמָא  
 מֵעֲלָמָא. וְעוֹד דְּאֲנֹן לָא הוּוּ מְהִימְנִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא וְכִלְהוּ אַחֲדָן בְּטַרְפֵּי אֵילָנָא לְתַתָּא וּמִתְלַבְּשָׁן בְּרוּחַ  
 מְסֻבָּא. וְתוּ לְבַתֵּר אוֹסְפוּ לְמַחֲטֵי וּלְמַהֲךְ בַּתֵּר יֵצֵר הָרַע  
 כַּד בְּקַדְמִיתָא.. וְאוֹרִייתָא קַדִּישָׁא דְּאִיהִי אֵילָנָא דְּחַיִּי  
 אֶפְתִּי לָא נַחִית לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא. וְתוּ דְּאִיהוּ  
 אֲמֻשִׁיךְ לֵיהּ בְּעֲלָמָא לְבַתֵּר דְּכְתִיב וַיִּשְׁתַּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר  
 וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֶהְלֵה וְהָא אֲתָמַר.

עַד דְּהוּוּ אָזְלִי, חָמוּ חַד יוֹדָאי דְּהוּהּ אֲתִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי  
 הָאֵי בַר נֶשׁ יוֹדָאי אִיהוּ וְאַתְחַזִּי. כַּד מָטָא גַבֵּייהוּ

שְׂאִילוֹ לִיָּהּ. אָמַר לוֹן שְׁלִיחָא דְמִצְוַה אָנָּא. דִּהָא אָנָּן  
 דִּיִּירִי בְּכִפּוּר דְרָאמִין, וּמְטִי זְמַנָּא דְחַג, וְאָנָּן צְרִיכִין לְוֹלֵב  
 וְזִינִין דְעַמִּיָּה, וְאָנָּא אָזִיל לְקִטְעָא לוֹן לְמִצְוַה. אָזִלוּ  
 כְּחֻדָּא. אָמַר לְהוּ הָהוּא יוֹדָאי הֵינִי אַרְבַּע מִינִין דְלוֹלֵב  
 דְבִכְלָהוּ אַתָּאן לְרִצְוִי עֲלָמָא <sup>(ב"א)</sup> (עַל מִיָּא) שְׁמַעְתוּן  
 אֲמַאי אָנָּן צְרִיכִין לוֹן בְּחַג. אָמַר לִיָּהּ כְּבָר אַתְּעֵרוּ בְּהוּ  
 חֲבַרְיָא. אָבֵל אֵי מְלָה חֲדָתָא אִיהוּ תְּחוּת יְדָךְ אִימָא לָהּ.  
 אָמַר לוֹן וְדָאי הָהוּא אַתְר דְאָנָּן דִּיִּירִי בֵּיהּ הוּא זְעִיר  
 וְכִלְהוּ עֶסְקִי בְּאוּרִיָּתָא. וְאִית עֲלֵן צוּרְבָא מִרְבָּנָן  
 רַבִּי יִצְחָק בַּר יוֹסִי מַחוּזָאָה שְׁמִיָּה. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אָמַר  
 לָן מְלִין חֲדָתִין בְּאוּרִיָּתָא. וְאָמַר דִּהָא בְּחַג זְמַנָּא הוּא  
 לְשִׁלְטָאָה. (יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין בְּהָהוּא זְמַנָּא, וְנִקְיִטְנָא לְוֹלֵב דְמַתְחַזִּי דְאָנָּן נְצִיחָנָא עַלְיָהּוּ

עַל כָּל אַנּוּן דְאִקְרוּן דְמִן הָעַם וְלְשִׁלְטָאָה עַלְיָהּוּ) (אֲזִי עֵבֶר עַל נִפְשָׁנוּ הַמִּים הַיְדוּנִים בְּרוּךְ

יְיָ שְׁלֵא נִתְנָנוּ טָרְף לְשִׁנְיָהֶם. וְכִי אִית שְׁנַיִם לַמִּים, אֶלְא) (ס"א דְכָל אַנּוּן רַבְרַבִּין)  
 אַנּוּן שְׂאָר עַמִּין. אַנּוּן רַבְרַבִּין מִמֶּנּוּן עַל שְׂאָר עַמִּין  
 עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת וּמִתְבָּרְכָאן מִסְטְרִיָּהּוּ  
 דִּישְׂרָאֵל וְקָרִינָן לוֹן מִים הַיְדוּנִים. כְּמָא דְאַתְרָא אָמַר,  
 הַמִּים הַיְדוּנִים.

(תהלים קכד) הַמִּים הַיְדוּנִים.

וּבְגִין לְשִׁלְטָאָה עַלְיָהּוּ אַתִּינָא בְּרוּזָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא  
 בְּאַנּוּן אַרְבַּע מִינִין שְׁבִלְוֵיָּהּ לְרִצְוִי לִיָּהּ לְקוּדְשָׁא  
 בְּרִיךְ הוּא <sup>(עַלְיָהּוּ)</sup> וְלְשִׁלְטָאָה <sup>(דף טו ע"א)</sup> עַלְיָהּוּ בְּרוּזָא דְשְׂמָא

קְדִישָׁא. וְלֹאֲתַעְרָא עֲלֵן מֵיִן קְדִישִׁין לְנִסְכָּא עַל גְּבִי  
מִדְּבַחָא.

תּוֹ אָמַר לֹון בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲתַעְרוּתָא קְדַמָּא אִיהוּ  
בְּעֵלְמָא. מֵאִי אֲתַעְרוּתָא קְדַמָּא. דָּא בִּי דִינָא  
דְּלִתָּתָא (נ"א דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִמֶּשׁ) דְּאֲתַעַר לְמִידָן עֵלְמָא.  
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב עַל עֵלְמָא בְּדִינָא וְדֵאִין עֵלְמָא.  
וְשִׁלְטָא הֵאִי בִּי דִינָא לְמִידָן עֵלְמָא, עַד יוֹמָא דְּכַפּוּרֵי  
דְּנִהְרִין אֲנַפְהָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח חוּיָא דְּלִטּוּרָא  
בְּעֵלְמָא. דְּאִיהוּ אֲתַעֲסַק בְּמָה דְּאֲתִיִן לִיהּ הֵהוּא שְׁעִיר  
דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דְּרוּחַ מְסֻבָּא בְּדִקָּא חֲזִי לִיהּ. וּבְגִין  
דְּאֲתַעֲסַק בְּהֵהוּא שְׁעִיר לָא קָרִיב לְמִקְדָּשָׁא.

וְשְׁעִיר דָּא כְּהֵהוּא שְׁעִיר דְּרֹאשׁ חֲדָשׁ דְּאֲתַעֲסַק בֵּיהּ  
וְאֲנַהֲרֵי אֲנַפְהָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (נ"א כֶּף בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה) (נ"א

אֲנַהֲרֵי) (אֲנַפּוּי דְּמִקְדָּשָׁא). וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל כָּלְהוּ מִשְׁכַּחֲתִין רַחֲמֵי  
קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאֲתַעֲבַר חוּבֵיִיהוּ. וְרֹזָא חֲדָא אָמַר  
לֹון וְלֹא אֲתִיִּיב רְשׁוֹ לְגַלְאָה בַר לְחִסְדֵי קְדִישִׁין  
עֲלִיוֹנִין חֲפִימִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מֵאֵן אִיהוּ. אָמַר לֹון עַד  
לָא בְּדִיקָנָא בְּכוּ.

אֲזֵלוּ. לְבַתַּר אָמַר לֹון. כַּד סִיְהָרָא אֲתַקְרִיבַת בְּשִׁמְשָׁא.  
אֲתַעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְטְרָא דְּצַפּוֹן וְאֲחִיד בַּהּ  
בְּרַחֲמֵי וּמְשִׁיךְ לָהּ לְגַבֵּיהּ, וְדָרוּם אֲתַעַר מְסֻטְרָא אַחֲרָא.